

21. gada-gabjums.

Mahjas weefis.

Kassa ar peeschtischann
par pass:

par gabu 1 rub. 60 lap.
pufgabu 85

Kassa bei peeschtischannas
Rihgā:

par gabu 1 rub. — lap.
pufgabu 55
3 mehneschi 30

Rahj. w. teel isdohs fesh-
deenahm no p. 12 fashohs.

Kassa
sar fludinašchann:

par weenas fleijas smalku
rasku (Betit-) rindu, jeb
to weetu, to tabda rinda
ezem, malka 16 lat.

Kedatija un ekspedija
Rihgā.

Erst Plates bilshu- un
grahmatu-brukatawā pee
Behtera barmijas.

Erst Plates, Mahjas weefa ihpaschneeks an apgahdataijs.

Mahjas weefis isnahk ween reis pa nedetu.

N. 34.

Sestdeenā 21. August.

1876.

Rabbitajis.

Jaunatāhs sīnas. Telegrafa sīnas.

Celshemes sīnas. No Rihgas: augstis weefis. No Bolderajas: nelaimīgā atgadijums. No Mulfnes: labības augšana. No Wez-Rahru pagasta: ištaidrojums. No Mengelescheem: atfautschanahs. No Belgawas: b rihmlaischannas smehtki. No Saldus pufes: gohju flimiba, — jahdsiba, nelaimīgā notikums. No Talses: gohda-algo spreedēji preeschi ištahdes. No Sgaunu semes: jauna Sgaunu ftohla. No Lehpataš: pahr noturamo ištahdi. No Behterburgas: pahr dahwanu kalasichanu, — kara-eespehchana.

Ahrfemes sīnas. No Franzijas: brihnuma uhdens. No Italijas: pahwesta draudisiba ar Turziju. No Austrijas: pahrelapichana. No Spanijas: tureenā buhchana. No Turzijas: kara buhchana. No Australijas: dumpis.

Rahtes, nemeet wehrā!

Peelikumā: Misgabjeji. Graudi un seedi.

Jaunatāhs sīnas.

No Rihgas. Rudenim atnahkohk laiks ari paleek wehfaks, leetus pa starpahm nolihst; salumneeki un bahdineeki pa leelakai dalai uf Rihgu jaw pahrnahkufchi, un atrohd fche ari deesgan laika kawelkūs: teateris eesahzees, zirkuš amahzīs, konzertes teel dohtas u. t. pr.

No Katlakalna. Swehtdeen tai 15tā Augustā muhs Katlakalneeschus apmekleja Rihgas enturneeku amats, kam bija peedalijuschees wairak siveschu lungu ar kundsehm. Weefi bij netik ween kreesnu mustka kohri, is 25 wihreem pastahwofchu, lihdsi panehmusch, kas fche muhsu preeschu kalna paleja daschdaschadus operes gabalus un brangus dantschus ufpehleja, bet ari bij deesgan dshreenu apgahdajusch, ar to muhs gohdam pazeenija, un tad wakara weefi eelsh wairak laiwahm — to starpā 2 J. Dombrowsky l. leelahs laiwās — fshdāhs un pee flaisias raketu un kartetschu gaisā laischannas, apatsch bengatu leejmu apgaismoschannas fawu zelu usnehma uf mahjahm. Pateifdamees zeen. Rihgas enturneeku-amatam par tahdu janku irihkojchannu un usnemjchannu muhs fawā widū pee islusteschannahs, wehletumees wehl uf preeschu tahdus laipnus weefus muhsu pakalnes redseht!

Wairaku wahrda: J. W—f.

No Nagujas teel sīnoht, ka Turki Popowopotes tumumā esohk nodedsinajusch 13 zemus. Rahdus waras darbus wina pee tam isdarjusch, tas schim bihschom wehl naw tizis sīnohts. — Sche klahk ari peeleskam to sīnu no Semlinas, ka Turki usbrukusch Malo-Zwornikai, bet wina tika no Serbu kara-spehta (Drinas armija) atpakat aidsiht.

No Behterburgas. Kā „Waldibas wehsin.“ sīno, tad muhsu augstis Rungs un Reisars lihdsi ar trohnamautneeku un trohnamantneegi kā ori ar leelstuskeem Sergeju un Bahwilu

Aleksandrowitschu no Zarskoja fela nobraukusch tai 17tā Augustā pulksten 6 pehz pufdeenas uf Warschawu.

No Wahzijas. Kā lastitajeem buhs atminams, tad grafs Arnims tika apjuhdschts, ka winsch, fuhtnis Franzija buhdams, pret waldbibu noseedses. Winsch wehlati islaida grahmatu sem ta nosanfuma „Bro Nihilo“ (par neko), kurā Arnims fewi aistahwedams aisker waldbibu. Schihš grahmatas dehl winsch atkal no jauna apjuhdschts.

— Wahzijas wehsneeks Behterburgā, generalis v. Schweinig, tai 11tā Augustā nobrauzis pee Bismarka uf Warzinu, laikam lai waretu ar Bismarku farunatees pahr to, kā lai winsch isturahs Turzijas leetā, prohti, kas pee meera-nodereschannas starp Turziju un Serbiju buhtu preesch Wahzijas ja-eewehro.

No Berlīnes. Kā no tureenās pa telegrafu atnahkufchas sīnas, tad flawenais kara-wadonis un Wahzijas generalu preeschneeks, grafs Moltke, esohk faslimis.

— Kamehr Berline palikufe par Wahzijas galwas-pilssehtu, tamehr arweenu wairak laudis tur nometahs. Zaur to nu, kā prohtams, dshiwofku ihres paleek arweenu dahrgakas un jaunī nami teel buhweti. Tagad teel sīnohts, ka jaunū namu buhwetajeem usnahkufchas leelas bankrotēs.

No Pestes teel sīnohts, ka peezeesmit Kreenu fawwatneeki, kas uf Serbiju braukusch, tikusch Peste aptureti. Wini zitadi drihst swabadi pa pilssehtu apfahret staigahk, bet nedrihst ahtraki pilssehtu atstahk, lihdsi no ministerijas naw atnahkufe nosajischana, kas schini leetā daramē. Ministerijas nosajischana jaw 17tā Augustā tika gaidita.

Telegrafa sīnas.

No Nehmales tai 19. August. Tas pirmais pilnigi taisnais brauzeens pa jaumbuhweto dshelszetu starp Tapsu un Lehpataš notiks tai 21. August. ap pufdeenas laiku.

No Pestes tai 18. August. Tee Peste aisturetee Kreenu fawwatneeki wehl teel aistureti, tapehz ka no ministerijas wehl nelahda nosajischana naw nahkufe.

No Betinjes tai 19. August. Montenegreeschi nonahkusch lihdsi pat Podgorizas muhreen un 80 namūs nodedsinajusch. Weena Turki pulwera magasihne sprahga gaisā.

— Serbija un Montenegro tikai tad pee meera dohschotees, kad Slahwu pawalstes buhs no Turki juhga atswabinatas. Pee Podgorizas ir kautinisch. Montenegreeschi usbrukusch Bilefai.

Geshjemes finas.

No Nihgas. Ighahjufchâ nedelâ Nihgu apmelleja Witnaas kara-avgabala wirskomandeeris, generat-adjutant's Albedinſki. Winſch Nihgâ uſturejahs no 11ta lihds 14tam Auguſtam un ſchini laikâ ihpaſchi pahrraudſija lehgeri.

— Nahfoſchu ſwehtdeenu, kâ dſird, Nihgas Bahzu dſeedaſchanas beedribas: „Liedertafel,“ „Liederkrantz,“ „Sängerkreis“ un „Männergeſangverein,“ iſtrihloſchoht ſtrehlneeke beedribas namâ konzerti, kura eenahſchana nolikta Turzijas kriſtigeem par labu.

— Baltijas ſeminari (Nihgâ) bija tai 11tâ Auguſtâ uſnemſchanas ekſamens. No 90 jauneekeem, kas tika ekſamineereti, iſrahbijahs par derigeem 45, bet ruhmes trubkuma deht tilai wareja peenemt 39, un prohti 34 uſ krohna maſſu un 5 uſ ſawu maſſu. No uſnemteem jauneekeem ir 23 luterizigi un 16 pareſtizigi; pehz tautibas wini ſchſirahs ta: 13 Kreewi, 18 Latweeſchi un 8 Igauni.

No Bolderajas teel ſinohts, ka tai 14tâ Auguſt pa ſi-pras aukas un leetus laiku weens kuzis un diwi maltas lainwas tikufchas imestas ſeklumâ. Lainwas no wilneem tikufchas tuhliit ſadragatas. No 16 zilweekeem, kas uſ minetahm laiwahm bijuſchi, tikufchi zaur Mangatſalâ ſahwoſcho glabhſchanas-laiwu iſglahbti 15 un tilai weens, prohti lainwas wedejs Weide, noſlihyis, kas pee dehta peefehjees mehginajis kraſtu ſaſneegt. Kugim turpreti wilni nelahdu ſlahdi nebija ſpehjuſchi padariht. Ohtra rihtâ damſlaima „Uniti“ nodabuja kugi no ſekluma un noweda ohſtâ.

No Alukſnes draudſes. Schahs wafaras ſehja, kâ rahdahs, mums wairak iſdohs kâ pawafari rahdijahs; ihpaſchi meeſchi un lini, kas wehlaſ ſehiti, ir tee labakee. Kudſi ir wideji, auſas widejas, kartupeli rahdahs buht labi, ahbolinſch ſliktis, ſeens knaps, dahſ-tohku augtu gandrihs nemaſ naw.

G. R.

No Wez-Kahrku pagasta mums peefuhthits ſchahds attaiſnoſchanahs rakſis: Kâ zeen. laſitajcem wehl buhs atmians, tad A. Nihjmana k. M. w. 22. numurâ attaiſnojahs uſ tam, ka es M. weeſi eſoht winu „nepateeſi“ apwainojis, ka winſch par diwi balles wakareem, kas ar danzoſchanu tikufchi pawaditi, eſoht paſinujis, un puſojahs par to, ka es tohs balles wakarus noſauzis par „ballitehm.“ Kad nu winſch pats peemin un apleezina, ka tee weeſibas wakari bijuſchi, pahc kuzcem winſch ſinojis un luxus es var „ballitehm“ noſauzis, tad winam waijadſeja peerahdiht, zil weefu tur bijuſchi, jo zil ſinam, tad kur til weeſibas wakari teel tureti, tur ari teel billetes pahrdohsas un iſ pahrdohstahm billetehm waretu weefu ſkaiſli ſinahht dabuht un ſkaiſti ſcho ſtrihdes leetu wiſu labaki waretu iſſchſirt. Man no ſawas puſes jaſaka, ka mineta leeta nemaſ til ſwariga naw, ka pahc to buhtu gari rakſti jarakſta, tamdeht ari ſawu attaiſnoſchanohs rakſtu beigdams, ſaku: lai peerahda ar ſkaiſteem, ka naw bijuſchas ballites.

No Mengeleefcheem preeſch kahda laikâ Mahjas weefim bija peefuhthits ſinojums, ka tur atrahs kauna rakſis, kas Mengeleefchu ſeltainites apſmejojht. Mineta ſinojuma ſaralſitajis iſſazija tahs dohmas, ka laikam to kauna-rakſtu buhſchoht rakſtijis kahds Mengeleefchu ſlohlohts jaunelis. Tagad mums peefuhthits attaiſnoſchanahs rakſis, parakſihts no 6 Mengeleefchu jauneekeem, kas attaiſnodamees iſſaka, ka wini

mineto kauna-rakſtu ne-efoht rakſtijufchi. Labi buhtu, ka R. Matscherneeka k. buhtu atrahs kauna-rakſtu jeb wehſtuli uſglabajis, zaur kuru warbuht waretu wainigo rohkâ dabuht.

No Jelgawas. Naw labi, ka zilweks weens ir, zilwekam jadſihwo alahſch ſabeedribâ un ſaſtizibâ ar ziteem ſawcem lihdszilwekeem; ſchis pats peenahkums der ari wiſai tautai, der ari wiſai walſtei, der ari mums Kurſemneeekeem. Kurſemneek ari ſabeedribâ ſwehti ſawus brihwlaiſchanas ſwehtkus un, ja man newitahs, tad Jelgawâ tiks ſchogad jaw zeturto reiſ minetee ſwehtki ſwineti, kaut tee ſchoreis labi weiktohs un tautas ſabeedrigâ dſihwê kreetnu zenſibu pazilat. Man te nahk prahtâ, zil eewehrojami ſchis pats 30tais Auguſts preeſch kahdeem 58 gadeem tapis ſwinehts. Ta uſ brihwlaiſchanu ſihmedamahs ſenata pawehle ir ihſti tai 25tâ Auguſtâ 1817. g. tikufe Wiſaugſtali parakſita. Tai 30tâ Auguſtâ 1818. g. ir Jelgawas Bahzu baſnijâ pirmee pateizibas-ſwehtki tikufchi ſwineti. General-gubernators Pauluſchi bij toreis ari uſ ſcheem ſwehtkeem iſ Nihgas atnahjis. Gubernas profurors nolajſija baſnijâ Wiſaugſtako pawehli no 1817. g. Muhſu augſtais Kungs un Keiſars, zekâ uſ abſemi buhdams, ari pats tai brihdi Jelgawâ atradahs. Pili tika daſchi Latweeſchi wina preeſchâ laſſi. Iſ paſcha augſta Kunga un Keiſara mutes ſchee Latweeſchi dabuja tohs pamahjidamohs wahrdus dſirdeht, ſawu brihwſtibu pareiſ leetaht, Keiſaram doht, kas winam peeder — un Deewam, kas tam peeder. Preeſchâ buhdamee Latweeſchi, aij preeka wiſai pahnemti, raudaja kâ iſkulti behni, un augſtam Kungam un Keiſeram iſſazija ſawas dſitakahs pateizibas-juhtes. Tai 12. Dezember 1818. g. Keiſara dſimſchanas-deenâ, tapa Latweeſchu Annas baſnijâ ſemneeku likumi pilnigi preeſchâ laſſi; baſnijâ pahc Latweeſchu waigeem riteja atkai preeka un pateizibas-afaras. Til dahrgi un wehttibas pilni bij brihwlaiſchanas-ſwehtki Kurſemneeekeem preeſch kahdeem 58 gadeem un warbuht Kurſemneeekeem iſdohſees ſchogad peerahdiht, ka wini no ſawu brihwlaiſchanas-ſwehttu ſwara atſinibas naw atpakai kahpuſchi. Minetee ſwehtki ſchogad taps ſawadu eemefu deht newis 30tâ bet 29tâ Auguſtâ ſwineti — Schirtenhōſera k. dahſâ; eefahſſees pulkſten weenos pehz puſdeenas ar ſwehtku runu un uwerihru; gohda-maltite eefahſſees pulkſt. 4 pehz puſdeenas; pulkſt. 6 ſchōs wakarâ jahſſees teateris ar prologu un ar dſihwoſchu bildi, tad iſrahdihs pirmo reiſ Kurſemê jauno ſlatu-lugu ar dſeedaſchanu „Prezioſa;“ pehz tam buhs Schirtenhōſera k. dahſâ muſika, dſeedaſchana, ſkunſtigas ugunis un jahle weefigs wakars. Kaut tad nu te taptu wiſe patihkams ar derigu ſaweenohs!

B. R.

No Saldus puſes. Zilweki muhſu puſe, ſchogad paldees ſcheligam Deewam, ir gan weſeligi; bet gohws lohpi ſchar un tur ſlimo un ari pohſtâ eet. No pawafara bij tahda kliboſchanas ſehrga, kas kahjâs bij ſalaiduſchis, un gandrihs lihds puſwafarai paſtahweja. Ar ſcho ſlimibu lohpi pohſtâ gan negahja. Bet nu paſchâ rudſu laikâ uſnahza pawifam zita ſlimiba. Spiegti weſeli lohpi uſ ahtrahm pehdahm ſaſlimſt un ari nokriht. Ohſt ehd un dſer, til pee gohwim war nomaniht, ka peens notruhtſt. Un kad tahdu kriuſchu lohpu uſſchſehreſch, tad atrohdi ſirdi pawifam melnu. Tâ Empurgas kalpu mahjâs jaw kahdas 3 gohwis un 1 bulis kriuſchi. — 24. Juli peekehra Saldû weenu wihru, Grihſt, pee ſahdsibahm. Bij ſaſadſees daſchdaſchadas leetas, gan ehdamas gan zitadi bruhſejamas. To nu lihds ar ſawu radineji,

tura lihdswainiga, aissuhtija us Kuldigas augstalahm teefahm. 25. Juli pašchā pusdeenā nošlihfa Zeezeres eferā no Maš-Zeezeres weena 19 gadus weza meita. Bij ar kahdahm divi jaunalahm meitenitehm gabjuše mašgatees un pa dšitu eebri-duše, no uhdena dšitumā eerauta. Kamehr warejušchi ar tišflu issweižoht, bijuše parwišam nedšihwa. Wezakee gaušchi noschehlo, jo bijuše weenigais behrns. (L. A.)

No Talses. Preekšč tahs šhini nedelā Talsē noturetas ištahdes tikušchi par gohda-almu špreedejeem išwehleti: 1) preekšč kustonū nodatas: a) barons v. Delsen, Wihtfelē; b) barons v. Hehking, Safmatā; c) Veterinārs Koenig iš Postendes; d) arendators J. Wolanšty iš Ahrlawas; e) Talses Wezemes šaimneeks J. Grünwald. 2) preekšč šemkhopibas rihfu un raschojumu nodatas: a) barons v. Brigen, Stendē; b) barons v. Firks; c) arendators J. Kreek; d) melderis un arendators Herzenberg iš Wandses; e) maščinu meistars un kalejs K. Breediš iš Lub-Eseres.

No Igaunu jemes. Kā no Wesenbergas teef šinohts, tad tur ir dibinata augstaka Igaunu tautas-škohla ar 2 klafehm. Šchim gadam šahkotees bija dehl šchihš škohlas zeljchanas šastahdijusehs ihpašcha beedriba ar wahrdū „Kalewipoeg“ un pehz pušgadu darbošchanahs wina špehja few jaw ahtru namu dirft (par 3,400 rubt.) un škohlu atflaht. Škohlā mahžoht Kreewu, Igaunu un Wahzu walodu, tizibas-mahzibu, rehli-najchānu, tehwišas šahstus, geografiju, šlauššaimnezibu un dšedajchānu. Mahzibas waloda apakščas klafē ežoht Igaunu waloda un augščas klafē Kreewu waloda.

No Tehrpatas. „Esti Postimees“ pašneedi Tehrpatas šemkhopibas beedribas ušajzinajumu, lai nemoht dalibu pee tahs no minetas beedribas tai 19tā un 20tā Septemberi noturamas ištahdes. Tur tiks ištahditi leellohpi, mohderechanas raschojumi (peens, šweests, feers), šemkhopibas rihfi u. t. pr. Beeteiščchanahs raksti pahr ištahdamahm leetahm ja-eešneedi lihds 31mam Augustam. Preekšč leellohpeem, širgeem, zuh-fahm un aitahm ir nošpreestas trijadas gohda-algas: 1) šudraba medatas no Widšemes ekonomijas šabeedribas, jeb diwjuhgu ahrlki. 2) Šweesta taišchanas mašchines. 3) Bronšes-medatas lihds ar ušteiščchanas rakštem, un prohti preekšč gohwšlohpem 5, preekšč širgeem 3, preekšč zuhlahm 3, preekšč aitahm 2 augstakas gohda-algas. Pee gohda-almu išdalijchanas tiks tikai eewehroti no šemneeku gruntineekeem ištahditee lohpi; turpreti no leelgruntineekeem ištahditee lohpi teef ar leelu pateizibu preti nemti, bet gohda-algas neteef išdalitas. Pahr zitu ištahdito leetu gohda-algahm wehl ne-tas naw ištinohts.

— Kā Kreewu „Behterburgas awiše“ šino, tad tai 14tā Augustā pirmo reišu braukušchi pa jaunbuhweto Tehrpatas-Lappes dšelsžetu.

No Behterburgas. Kahdu družianu šchē uššimešim, ko turenas awišes špreekšč pahr kazu Turzijā. Behterburgas awišes pašneedi jo plaščas šinas pahr to, kahdas dahwanas un žil Kreewija pašneedi truhkumn zeesdameem krišigeem Tur-zijā un Serbeem par labu. Ihpaschi eewehrojama ir ta buh-šchana, ka neween bogatee un pahrtikušchee dahwanas pašneedi, bet ka ari nabaga laudis šawu artawu neleedi, lai waretu šaweem žilts-beedreem kahdu palihdšibu pašneegt. Ari šema-lahs kahrtas laudis nahf arweenu wairaf pee tahs atšihšchā-nas, ka tee, kas tur pret Turkeem karo, wineem newar buht weenaldšigi, bet ka teem ir japalihds neween ar nauđu, bet

ari ar žitadeem lihdslekeem, ja tas buhtu waijadšigs. To nu eewehrodama Kreewu awiše „Gološs“ jauta, waj ari Kreewija ežoht us kazu šagatawota un šataišjušehs? To ap-špreedams Gološs ištaka, ka pehz škaitteem Kreewijas kaza-špehli tiklab išrihkošchānā kā ari kaza mantās waroht vihnigi blakus šahtees zitu walstu kaza-špehkeem; turklaht Kreewu šaldati labi šchaužoht un ežoht šagrahhti no tautas gara. Ja karešch iželtohs, tad Kreewija waretu weenu milionu šaldatu ar 2000 leelgabaleem kaza šuhtih un tik pat daudš wehl atliktu rezervē. Tavehz netaišnibu runatu, ja šajitu, ka ta-gad Kreewija nešpehtu kazu wešt. Šan teef no ahšemes awišeem rakšihš, ka Kreewija naudas buhšchanas dehl newa-retu kazu eefahht; bet „Gološs“ us tam atbid, ka leelai walštei, kad ta pateesi grib kazu, ari tee waijadšigee lihdsleki radišchotees. Kreewijas naudas leeta nemas ne-atrohdotees tahdā šliktā buhšchānā, jo wairaf gadus jaw Kreewijas walšts eememšchanas pawairotas, bet tam wehl kaza-ministerijai ir labs rezerves kapitāls, ar kuru peetiktū kaza eefahkumā; tad wehl walšts bankās ir leels krahhjums šelta, u. t. pr. Wišu to kophā šanemoht gan waroht šajih, ka Kreewijai deejgan naudas-špehfu. Turklaht ari tahs dohmas buhtu aplamas, ka walšts, kuzai ir 80 milionu pawalšneeku un eememšchānu aprehkajums jeb budšchets no 500 milionu rubtu un 20 meera-gadeem, wehl atraštu kahdus kawehtus šawā naudas išrihkošchānā, ja karešch buhtu wedams, ko ta par taišnu buhtu atšinuše. Ka Kreewu tauta to kazu, ko winas žiltsbeedri Turzijā wed, par taišnu atšihštoht, to peerahda wišs tas, kas tagad Kreewijā noteekoht. Wišu žilweku jušchanas tai weh-lejchānā šaweenojotees, brahla rohku pašneegt teem žilts- un tizibas-beedreem, kas neween par šawahm žilweku teefšahm, bet preekšč pašchu dšihmošchanas wišpahri kazo. To wišu jo plaščhi ištahšijis „Gološs“ šawa raksta beigās atgahdina teem ahšiemneekeem, kas pretigu prahtu pret Kreewiju išrahda, ka lai wini nedohma, ka Kreewija ir tagad ta pate, kas wina bija preekšč diwdešmit gadeem Krimas kaza. Toreiš wehl tauta nebijuše tā atšihšita, wehl newarejuše ar šamanu un pahrleezibu tahdu dalibu nemt kā tagad. Tagad tauta škai-dri šin, kamdehl krišigee pret Turkeem karo un ka wineem palihga waijaga.

Ahšemes šinas.

No Franžijas. Jaw šawā laikā ihšumā peeminejam to weetu „Lurdi“ (Lourdes), kur žaur ultramontanu rihkošchānu daščadi brihnumi teef išdariti, jeb wišu mašaki šarp laudim teef išpausē, ka brihnumi tikušchi nodariti. Šarp žiteem brihnumeem beidšamā laikā ihpaschi tas peeminams, ka Lurde teef laudim pašneegts brihnuma uhdens, kas wišadas šlimi-bas un gaudenas buhšchanas išahštejoht. Lehtžigu lautinu nekur netruhšt un tā tad ari uš Lurdi laudis nahf leeleem pulkeem, kas no brihnuma uhdena few buteles peeļej. Brih-numa uhdeni nu šlimneeki peeļej pee daktera šahlehm un tā few ahštejahs. Kā daščs šlimneeks žereto wešelibu panahf, par to naw jabrihnahs; bet waj brihnuma uhdens jeb waj ahštes šahles šlimneeku išahštejušchās, to katrs prahtigs la-šitajs išpratihš. — Šepreekšču Franžijā bija wehl žita weeta, Šalete wahrdā, kur tahdu brihnuma uhdeni pašneedsa, bet kad eefahla brihnuma uhdeni laudim doht Lurde, tad uš Šaleti amahzeju škaitls deenu no deenas mašinajahs, tā ka beidsoht Šaletes mišionari šawā ištamijchānā ištawga: „Al Kings,

apturi, tahs fwehtibas ir par daudsi!" Jo tee tuhkfiofchi (naudas), ko wini fenaf eenehma, tagad nahja Turdei par labu. Bet pa to starpu issamifufchees famanijahs, jo neween brihnuma uhdens ir leetojams, war ari kas zits buht. Tika islaista grahmata no fwehtas jumprawas Marijas. Schi grahmata jeb wehstule efoht no debefim kritufe un teel tagad pahredohta no katolu grahmatu bohndeekeem. Pee fchihs grahmatas jeb wehstules ir peelikta luhgfhana. Kas to luhgfhanu flaita, tas war drohfschs buht no wifahm uhdens- un uguns-breefmahm un no falfschu lohdeeneem; turflaht wehl jumprawa Marija efoht apfohlijufe, katram, kam mineta grahmata, trihs deenas preefsch wina nahwes parahditees, lai wifus grehkus noschelotu un taifni debefis kluhtu. Mahjas, kuras mineta grahmata ar luhgfhanu atrohnahs, ir pafargatas no pehrtora fpehreena u. t. pr. Te nu flaidri war redseht, ka ultramontani sin istikt neween bes ahrstes sahlehem, bet ari bes uguns-, krusas- un zitahm apdrohfhinafhanaas beedribahm. Mineta debefu grahmata teefcham lehtaka un ihfa luhgfhana weeglaki flaitiht nefa prehmijas apdrohfhinafhanaas beedribahm malfahht. Scho notikumu faweem lafitojeem pafneedsam, lai pafchi pahreleezinatohs, ka ultramontani starp laudim mahuu tizibu isplahta, kas wineem tafschu buhtu ka garidsneeekeem ja-isdelde.

— Reif pahr daschahm buhfhanaahm Franzija runnadami, peelikfim fche kahdu notikumu, kas gan netizams leekahs un tomehr notizis. La Nantes pilsehtä isnahkdama awife („Phare de la Loire“) stahsta pahr fchahdu notikumu: „Foschehra lungs Awates preefschneeks, (Wienes departementie) bija dabujis sinahht, ka T. . . lungs, tureenahs draudses preefteris, jaw ilgaku laiku turoht fatifschanohs pee fewis mahja ar fawa fchkeftera meitu, un to sinahht dabujis preefschneeks Foschehrs no-eet ar kahdu teefas lohjekli, Bine lungu, pee minetas meitas tehwa, tam to gribedams pastahsiht. Tehws, tahdas leetas pahr fawu meitu dsirdejis, luhds abus lungus, lai ar winu no-eetu pee preeftera. Tur nonahkufchus winaus preefteris ar teem wahrdeem fanehma: „Pee manis naw neweena zilwela; eenahkat eefschä un mellejat pafchi!“ Wini ee-eet eefschä, wini melle un — atrohd fchkeftera meitu, tik ko apgehrbuhfchohs, kahda kaktä preeftera gutama lambari. Nelaimiga meitina issazija, ka wina fchahdai preeftera pagehreschanaai tamdeht paklausijufe, ka preefteris winai draudejis, ja wina tam nepaklausifchoht, tad winas tehws fawu fchkeftera weetu pafaudeschoht. Awates preefschneeks (Maire) fcho notikumu usnehma protokolē un protokoli aifuhhtija pee fawa preefschneeka, Wienes gubernatora (prefekta,) grafa Dhamela, no kura winfch dabuja garu rakstu. Schini raksta nu preefschneekam tika istaidrohts, ka winfch fawa amata rohbeschas pahrlahpis. Winfch efoht eemaisijees zita mahjas buhfhana, efoht leetas gaismä zehlis, kas tillibu aifkerohht un nepatihkamas walodas starp laudim fazehlis fchihs leetas deht. Eewehrojohht, ka wifs tas notizis no walstis-deenastneeka, kam peenahfahs meeru uftureht un nepatihkamas walodas apspeest, bet ne gaismä zelt leetas, kas tillibu aifker un nepatihkahanu pee laudim fazet; eewehrojohht, ka winfch naktis laika preeftera mahja eegahjis un kad ari kahda waina buhtu notikufe, tad winam to newaijadsjeja gaismä zelt, sinadamam ka kam, kas nepatihkamu notikumu gaismä zel, peenahfahs leelaks fohds, nefa tam, kas pafchu wainu nodarijis; eewehrojohht, ka tas wifs notizis pee weena preeftera, kura stah-

wollis pret draudsi aistahwams; beidsiht eewehrojohht, ja ari minetais preefteris teefcham pret fawu amatu buhtu apgrehsojees, tad winam peenahfahs, preefterim kluham atgahdinahht wina pahrlatifschanohs un no tam atgreest; to wifu eewehrojohht un us likumeem (raksta ir likuma nodakas jussihmetas) atbaltotees, ir Awates preefschneeks Foschehra lungs no fawa amata atzetams. Kelnes awife fcho notikumu pafneegdama, faka: Warbuhht ka Awates preefschneeks pa naktis laiku mahjas ismekleschenu usnemdams fawa amata kahrtibu pahrlahpis, bet ka winfch ta darbu gaismä zehlis, par to neweens tiks zilwels winu nefohdihis.

No Parihses. Franzija ir nodohmajufe aifnahkofschä 1878tä gadä isrihtohht pafaules leetu istahdi. Schi istahde buhfschoht wareni leeliska un lepna. Jaw tagad, ka teel sinohts, teel preefsch fchihs istahdes strahdahts. Pahr istahdes ehlu jaw ir galigi nofpreests. Ehlu buhwefchana tiks bes kaut kahdas atstahschanaahs un kawefchanaas isdarita. Istahdes eedalifchana buhs tahda pate, kahda pirmä Parihses pafaules leetu istahde, tilai ar to starpibu, ka fchi istahde buhs wafschala un pilnigaka. Buhfschoht ari ihpafcha nodata preefsch kara buhfhanaas.

No Italijas. Pahwests ar Turku waldibu stahw leela draudsihä. Kä tas notizis, ka pahwests ka katolu basnijas galwa un nekristigo Turku pretineeks fazehlis ar Turziju draudsihu, tas ar ihjeem wahrdeem istahstams. Pahwests lizis Turzijas katolus usazinaht, lai wini nepeedalitohs pee dumpja, kura noluhks efoht, Kreewu waru fpehzhinaht, lai tad jo idewigaki waretu pahwestu un katolu basnizu fpaidiht. Schis dumpis masaf zenschotees us tam, ka lai kristigees tiktu no Turku juhga atfwabinati, bet us tam, ka lai wineem tiktu wehl jo smagaks juhgs no Kreewijas uskrauts. Kahda Italijas awife raksta pahr fcho leetu tä: „Swehtais tehws istahdahs zaur tam par muhamedaneefchu tizibas ihsto draugu un aistahwetaju un grib labal, lai puymehnestis (Turku tizibas sihme) no Bospora atspihdetu nefa kristigo krusis, ja tas preefsch pahwesta krehfla negrib lohžitees.“

No Austrijas. Nefen notika, ka kahds Turku pulks pahrgaahja pahr Austrijas rohbescham, tureenahs laudim usbruka, teem lohpus atremdami. Tä nu bija fawstarpiga tautu-likumu pahrlahpifchana, to ne-astahja ne-eewehrotu un tamdeht pee Turku waldibas par to schelojahs. Turku waldiba nu raudsijufe aifbildinatees, ka tas is pahrlatifschanaahs notizis, jo sihwä kaufchana Turku kara-pulki nepamamijufchi, ka par rohbeschahm gahjufchi. Schis notikums teel no ihpafchas komifijas ismeklehts. Kad tas buhs notizis, ta dabuhs sinahht, zil tahtu Turki pahrlahpufchi fawstarpigus tautas likumus.

No Spanijus. Senaf tikam sinojufchi, ka Spanijas bijufcha lehnineene Nabela nahlfchoht us Spaniju atpafat; tagad tas ir notizis. Kä jaw prohtams, tad Nabelas pahrlahfchana nepalika bes eewehrojchanaas preefsch Spanijas politikas buhfhanaas. Tauta pate, ka no Madrides teel sinohts, preezajotees pahr fawas wezas lehnineenes pahrnahfchana, bet ne tä daschas politikas partijas. Tä tä nosaukta republikaneefchu partija fahloht atkal fawu galwu pazelt un tä tad lehnina waldibai buhs atkal fawas galwas grohffichanaas.

No Madrides teel sinohts, ka Pampelones pilsehtä fahlehrufchi wairak zilwelus, kuru starpa atradahs diwi ferschanti (unterofizeeri). Tee nu tika peerahdihts, ka wini pret lehninu un waldibu launus darbus nodohmajufchi fahht. Schi

nojeeguma deht wini tika ar nahwes fohdu nofohditi. Tas Sebastianē iszehlees dumpis tika tuhliit no waldbibas apfpeests

No Turzijas. Jaw isgahjuschá numurá ihfumá sinojam, ka leelwalstis negrib fchim brihscham karoschaná eemaisitees, bet par tam ruhpejahs, ka lai nemeerneeki un Turki fawá starpá meeru nolihgtu un breefmigo asinaino karu nobeigtu. Turzijas waldbiba tad ari fawus nolihgumus preefschá likuse, sem kureem wina ar Serbiju meeru nolihgtu. Pahz mineteem preefschá likteem Turzijas nolihgumeem telegrafis pajneedsa fchahdas sinas: „Ká dšird, tad Turzija pagehr deht meera nolihgchanas no Serbijas 500,000 dukatu kara atlihdšinafchanaš, tad lai Serbija fawus kara-pulkus pamafinatu uf 20,000 saldateem un fawus rohbeschu zeetofschaus noplehstu un ka lai Serbijas firsis uf Konstantinopeli nobrauktu un tur Turku waldbiba fawu padewibu issazitu. Meera nolihgchana noturama Konstantinopelē. Leelwalstim wajagoht galwoht, ka Serbija augfcham mineto kara atlihdšinafchanu rik-tigi famalša.“ Lai gan leelwalstis, ka jaw minejam, wifadi nopuhlejahs, lai waretu meeru starp nemeerneekem un Turkeem panahkt, tad tomehr, ka jaw prohtams, leelwalstis newareja peekemt Turzijas preefschá liktohs meera nolihgumus. Turzija ari pate to famanijufchis un labu teefu no nupat mineteem prasijumeem atkaiduse, tagad wina tilai pagehroht kara atlihdšinafchanu un to, ka lai Serbijas firsis Milans uf Konstantinopeli nobrauktu, fawu padewibu issaziht. Bet, ka leekahs, tad laikam leelwalstis ari fchohs diwi prasijumus ne-attahs nepahrgrohsitus. Us meera nolihgchanu fihmedamees Anglijas fuhntis Elliots peerunajis leelwestri, lai wairs nepretojotees meera derefchanai, jo zitadi Kreewi nebuhschoht wairs fawaldami un Anglijai buhschoht fawa palihdsibas rohla ja-atrauj. Pahz Turzijas meera derefchanu ar Serbiju runajoht gan jafaka, ka laikam ne Turzija ne Serbija nebuhs ta ihsta meera nolizeja, bet leelwalstis, kara beigfchanohs no-gaididamas, noteiks, kas Turzijai un Serbijai buhs darams. Pahz fcho leetu kahda eewehrojama ahrfemes politikas awise rakfta, ka no Serbijas waldbibas pufes pateesi pehz meera jenfchahs. Kad nu tas leelais kautinfsch, tur Serbi pret Turkeem 6 deenas kahwahs un tohs fšakahwa, ir beigts, tad tiklab preefsch Turkeem ka ari preefsch Serbeem nebuhtu weh-lejams, kad wini tahtaku karotu. Kara-wihri fchini leela kautina deefgan flawas panahkfufchi un ja wini jo tahtaku karotu, tad tilai walti tiktu asinis isleetas, zeemi un pilsketas ispohtitas. To wifu eewehrodams tad ari Firsis Milans tai 12ta Augustá ahrfemju weetneekus fa-ainajaja un teem tahs dohmas issazija, ka winafch tohs usluhdschoht, lai palih-dsoht starp Turziju un Serbiju meeru panahkt. Ahrfemju weetneeki tad ari nekawejahs fchihš meera dohmas fawahm waldbibahm pafinoht.

Wehl no Turzijas. Pahz sultana flimibu tagad atnah-fufchahs fchahdas sinas: Wihnes flawentais ahrfte profesors Dr. Leidesdorf, kas sultanu ahrfte, sino, ka sultans wairak neka 6 nedetas newarejis pee meega nahkt, istrauzehs zaur beidsama laika notikumeem. Scho nemeega-buhfchanu pa da-lai fpehjuschi isahrsteht, bet tomehr sultana nerwi ta fatrau-zeti, ka wehl labu laiku wajadfehš winam meerigas un tau-pigas apkohpfchanas. Schi fina ir dohta tai 13ta Augustá. Ka kahda ahrfemes awise sino, tad Dr. Leidesdorfs issazijis, ka trihs mehnefchi wehl aiseefchoht, lihds sultans buhs pilnigi atwefetojees, bet til tad, kad sultans wina preefschrafsteem

pilnigi pallaufitu. Dr. Leidesdorfs dabujis par atlihdšina-fchanu 50,000 franku un kamehr uf zeta bijis 2500 franku-par deenu usturas-naudas. (Weens frankš ir muhsu naudá kahdas 25 kapeikas).

No Turzijas Greeku pawalstehm. Pee Turzijas peeder ari tahs pawalstes Albanija, Tesalija un Spira, tur Greeki dšihwo. Pahz minetahm pawalstehm teef sinohts, kahda ne-kahrtiba un beswaldbiba tur esohht. Turku teefahm ne-efohht nekahdas eefpehjas wairs, neweens no winahm wairs nebih-ftotees, ta par peemehru ir fabeedrojufchees laupitaju pulki kas aplahht blandidamees pahrtikufcheem semneekem usbruhl, tohs aplaupa un kristigahs meitas aifwed prohjam. Tureenas pahrwaldneeks, Alifs-Pafcha, ir zitadi taifns wihrs, kas tah-dus waras darbus ne-attautu, bet winam naw tif dauds eefpehchanas, ka waretu noseedsneekus pee peenahlamas at-bildefchanas faukt. Bet tee tur dšihwodami Greeki ir dauds duhschigaki neta Bulgari: tur wineem pahrestiba noteel un teefas winaš ne-aifstahw, tur wini pafchi fapulzejahs un uf-bruzejeem preti stahjahs. Kahds Greekis, Rusides wahrda, ir fastahbijis kahdu pulzinu Greekus, ar kureem winafch dsena un atmalša Pafchi-Bozukeem un laupitajeem, to wini kristi-teem darijufchi. Kahds zits Greekis, wahrda Petrakis, lizis par fawu naudú isrihloht 1200 Greekus, tohs ar kara-eeroh-tscheem un zitahm wajadfigahm leetahm apgahdadamš. Schee 1200 wihri nu ir par apfargatajeem tureenas kristiteem pret Pafchi-Bozukeem un Turku laupitajeem. Ja nu Greeku eedfihwotaji wifur tahdus pulzinus few par apfargafchanu isrihtotu, tad fchee pulzini waretu weegli faweenotees kara-pulka un tureenas Greeki waretu uf karu pret Turziju pa-zeltees. Wina fa-ihgchana pret Turkeem ir leela un ta tad nebuhtu nekahds brihnumš, ka wini ari pret Turziju ne-meeru fahktu.

No Kretas. Isgahjuschá numurá telegrafa sinas pasino-jam, ka Kretas fala iszehlees dumpis. Pahz fcho dumpi tagad atnahkfufchahs plafchakas sinas, bet eefam no tahm tahs fwarigafahs te pajneedsam, pirms kahds wahrds fakams pahz Kretas falu pafchu. Kretas jeb Kandijas fala ir 155 kwa-drata juhdses leela ar kahdeem 210,000 eedfihwotajeem, no kureem kahdi 14,000 ir Greeki un kahdi 7000 Turki. We-zds laifds Kreta bija bagata un attihfita fala, bet no Tur-keem pahrwaldita wina ir kaweta tikuse tahtaká attihfifchana. Preefsch wairak neka 200 gadeem (1668ta gada) wina nahja sem Turku pahrwaldibas; 1858ta gada, bet ihpafchi 1866ta un 1867ta gada Kretas Greeki fajehlahs uf atfwabinafchanas karu un ar leelu duhschibu un wihrestibu kahwahs, lai waretu no Turzijas wala tik un pee Greezijas peebeedrotees. Turki duhschigohs nemeerneekus tik zaur tam pee meera peedabuja, ka wini teem daschadus pahzprohsijumus un teefibas apfohlja. Kreta tika eetaifita tautas-weetneeku fapulze, kurai Kretas pahrwaldifchana tika nodohhta. Par tautas weetneekem tika eewehleti tiklab kristigee (Greeki) ka ari Turki. Katram ap-rinkim bija ja-eezel 4 weetneeki, bet kur bija Greeki un Turki weena aprinki, tur tika diwi kristigi un diwi Turku weetneeki eezelti, kad ari kristito deefin zil wairak buhtu bijufchi. Lai gan kristigo pawalstneeku ohtri teef tikdauds bija ka Turku, tad tomehr tautas fapulze bija til pat dauds weetneeku no kristigeem ka no Turkeem. Turki nu ar daschadeem lihdselkeem, gan kukulus dohdami, gan labakas weetas apfohlidami u. t. pr. sinaja daschus kristigohs weetneekus uf fawu pufi dabuht,

tà la pee apspreefchanas arweenu Turkeem bija balsu wairums. Saprohtams la kristigee scho nebhufchanu drihs atfina un nereti tautas-weetneeku fapulze iszehlahs schihs leetas deht fihwi strihdini, lihds beidsoht Turzijas waldbiba wifu strihdeschanohs schini leeta aisseedsa. Zaur schahdu ailseegfchanu nu notifahs, la kristigee lohzefti istahjabs un kristigee teefnefchi no faweem amateem tika atlaisti. Tagad nu kristigee Kretas pawalsneeki pagehr, la lai pehz eedfihwotaju fskaitla tiktu ezejti tautas-weetneeki un la lai kristigee nahktu pee tahs teefibas, kas wineem pehz fawa leelaka fskaitla Kretas buhfhana peenahfahs. La buhfhana nu kristigohs Kreta us nemeeru pafkubinajufe, un lai gan dumpis fchim brihscham naw leels, tad tomehr is ta war isjeltees leels nemeers, kas Turzijas war buht par leelu pohftu.

No Amerikas. Deenwidus-Amerikas klinfchu-wistas ir tahs patihkamalahs zibinas us pafauls. Tahs daudfreis, pa walas brihscheem, kad tahm jadehj jeb japere, falafahs, fapulzejahs peefauls us klinfchu lihdsenahm weetahm; mahtites notuwahs leela rinki un weens no tehwineem, la jaw gailis, tam widu lehjis lustigi danzo us augfchu lehfdams ar asti wiznadams, ar fpabrneem firkschkinadams un fnahbli gar afmineem trihdams, kamehr tas pawifam apfufis. Tuhdal nahf zits wina weeta un danzo tapat, un wistinahs pee latra dantscha til preezigi fladfina, la kad winas pee tam preezigi fmeetohts un zaur to wihreem fawu labpatifchanu issfazitu. Nekur fee-weefchi ar wihreescheem til lustigu trozi ne-istaija la tahs klinfchu wistas. M.

No Australijas teel sinohts, la tais Anglijai peederigas Jidfchi falas iszehlees dumpis, kuru Anglija ar leelu stingribu apspeedufe. Ischetripadmit nemeerneeki tikufchi noteesati. Tureenas gubernators pah dumpja iszelschanohs un apspreefchanu jo plaschas finas atraktijis kahdam draugam Anglija. Anglu awifes gubernatora wehstuli nodrukajufchi, is kuras kahdu drufziru fche usfihmesim. Tas bijis ta: zaur kahdu deenastneeku palaischanohs un ne-usmanibu bija starp falineekeem (falas eedfihwotajeem) iszehlfuchahs mafalas un ar mafalahm nomita kahdi 40,000 zilweku. Salineeki nesen bija peenehmufchi kristigo tijibu, bet kad nu tildaus ar mafalahm fahla mirt, tad starp falineekeem iszehlahs tahdas walodas, la Anglu waldbiba tihfcha prahta scho sehrzu wineem uslaudufe, lai laba teefa laufchu ismirtu un ta tad wina (Anglu waldbiba) lai waretu par falineekeem drohfchati waldfiht. Zaur tahdam walodahm nu notika, la falineeki, ihpafchi tee, kas semes widu un us kalneem dshwoja, no kristigas tijibas atstahjabs uu nogrima atkal fawa pagahnu buhfhana. Bagahni buhdami wini daschadas pahrestibas un breefmu darbus isdartzija. Tai 12ta Aprili kahds pulks falineeeku eenahza kristito zeemds un usbruka zeemineekeem. Wini notahwa astonpadmit feenas un behrnus un tohs, la jaw pagahni buhdami, ari apehda; turklahf wini ari weenpadmit pilsfehinas nodedfinaja. Daschas weetas meschoni atrada duhfchigu pretofchanohs. Jidfchi-falu gubernators Arturs Gordons tagad jataifjahs us karofchanu; winsch aissuhfija us Jaun-Selandi pehz kara-wihreem un kara-cerohtscheem. Cesam no tureenas bija palihgu dabujis, winsch is polizijas deenastneekeem fastahdija masu kara-pulku un zil spehdams scho pulku zaur rekrufcheem pawairoja. Juni mehnesi palihgs bija atnahjis un nu wareja fahft nemeerneekus jeb dumpineekus ar peenah-

famu waru apspreeft. Tas ari notika. Angli no fawas pufes mas pasaudeja, fahdus 30 nokautohs un eewainotohs.

Mahtes, nomet wehra!

Katris netikums, kas pee behrna atrohdahts, ir winam ee-audfinahts, un kad winsch pee-audfins, par laundari paleef. Waina ir meslejama wina jaunibas audfinafchanah. Jo laundari, la labi un gohdigi zilweki mas dshimufchi, arweenu tilai audfinati. Tapehz ari latra zilwezigi fajusdama firds laundari par nelaimigu usfkata, kas tal daudf mafal pee faweem launeem darbeem wainigs, nekà wina jaunibas audfinataji. Schahda buhfhana fpreesch, bet pawifam netaisni, zilweku audfinafchanu wehl no wina fshohlas gadeem, un nemas nefkatahts atpakal us behrna audfinafchanas pirmem dshiwesgadeem, kur tal fchee gadi preefch wifas nahkamas dshiwes tee wehra leekamafee ir un behrns no faweem 4—6 dshiwes gadeem ihsti grunti preefch nahkamas dshiwes leef. Leelaka data wezaku dohma deemschehl fawu peenahlamu la audfinataji jaw darijufchi, kad wini fawus behrnus fshohla fuhfa, ne-apdohmadami, la fche gars gan wehl war attihfihfts tapf, bet (ihstai) audfinafchanai jaw mahja wajadsetu notift. Mahjas-audfinafchana ir ihpafchi mahtei; winai peeder gruntes lishchana, ta la zilweka audfinafchanas leelaka data jaw us mahtes flehpja teel pabeigta. Mahziht un pamahziht war pee-augufchu zilweku gan wehl, bet audfinaht wairs ne. Ta tad juhs mahtes! audfinajat, kamehr laiks ir, un nomet Jean (Schan) Paula mahzibu pee firds: „Mizinata ir ta feewa, kurai garsch laiks ir, behrnus audfinajohf.“ Bet finams, lai labi audfinaht waretu, jums mahtehm pafchahm wajaga labi audfinafcham un la labi audfinafchas dshiwohf un behrneem par preefchfihmi buht. — Bet tapehz teel leelaka data behrnu pirmds dshiwes-gaddes jaw pahraudfinati, un tapehz wini jaw nahf daudf jeb maf, la pahraudfichana to mahja un rahda, tikumigi famaitati fshohlotaja rohlaas? Tikai tapehz, la pirmas audfinafchahs, mahtes, no nelaimigi flitahm dohmahm ir apnemas, „la kad jaw behrnam faprafchana nahfoht, ta finams ari pallausifchana un isfchekifchana labu no launa bes kahdas audfinafchanas jaw nahfchoht.“ Ja, daschas mahtes dshiwofschini mahnu tijiba, la behrnam nolikti netikumi un tikumi jaw no dshimuma esohf, ta la pret pirmem nekas newaroht darihts kluht un pehdigee ari jaw bes kahdas audfinafchanas labofchotees. Winas nemas nesin pee fawas un fawu behrnu nelaimes, la faprafchana nekad nolikta wezumà pee behrna nenahf, bet la wina no pirmas dshiwes azumikla pamafhtinam zaur prahfa eefpaideem fmadfenes faknojahs. Winas tahtal nesin, la no jaunpeedfimuscha zilweka tapat labs la tauns war nahft, un la zaur agru eeradumu zilweks, ja winsch zitadi ar wefaleem prafteem (ihpafchi ar wefalahm fmadfenehm) dshimis, meefiga, gariga un tikumiga buhfhana pilnibas augftako pakahpeeni war aissneegt.

Leelaka data wezaki, dohmadami us fawu behrnu wehlfaku labofchanu zaur fshohlahm, dara pehz eefpehjas pee winu tikuma, prahfa un gribejchanas famaitafchanas. Kad nu fshohla pehz tahdahm kahrtahm labus un gudrus behrnus, la wezaki to wehlahs, ne-isdohd, tad ir nabagi fshohlotaji, un ne pafchi, pee tam wainigi. Ar ko tad nu eefahfahs behrna pahraudfinafchana? Ar aplahrtnehfahfchanu, fchuhpofchanu un eedfeedahfchanu. Ari wifas tas mafalais behrns cerohdahs ar

fchahm fustinafchanahm, un brehz, kad tahs winam atrauj. Kad nu peederigi brehfdamu behrnu tuhliit ar aplahrtnehsafchanu u. t. t. melle apmeerinaht, tad behrns mahjabs pamastinahm zaur brehlfchanu fawas wehleschanaas eedabuht, fawu prahtu ispidiht un paleef paschprahrigs, spihrigs, besgalwigs. Ja nu sibdams behrns zaur aplahrtnehsafchanu u. t. t. leekahs apmeerinatees, tad winafch jaw ir teescham pahraudfinahts, un nu wajaga winam zil, driht tas eespehjam, zaur meerigi stahweht un brehlt-laijchanu fcho netikumum atrabinaht.

Mahtes lai fche wehra leef, ka pee labi audfinahta, wesela masa behrna brehlfchanaas grunte ir mellejama: 1, baribas truhkuma, un tad behrns tuhliit no brehlfchanaas atstahjabs, kad dsert dabujis; 2, flapja un auksta gutama-weeta, un faufas drehbes winu apmeerinahs; 3, flimiba, un zaur ahrstefchanu behrns flufs paliks. Leelaka data behrni brehz tikai palaidnibas un netikuma deht. Behrnam, kas zaur brehlfchanu fawu prahta ispidihtchanu no wezaku pufes dabujis, paschprahribu un spihstefchanu eenehmees, rahdabs lihds ar fchahm pamastinahm wehl pasch-gudriba un pasch-wehleschana. Ja, daschi wezaki wehl lepojabs ar fawa behrna zeeto prahtu, (fo wini par paschprahtu fauz) un wehlahs, ka lai fchai paschprahribai katra reisi us mata teef kalpohts. Tad sinams nemas naw jabrihnahs, ka tahdi behrni tikai to dara, kas wineem patihl, ka winu gribeschanaas-fpehfs, ka tam wajadsetu buht, us laba darischanu un gribeschanu naw attihstijees, un ka no pasch-waldischanas (Selbstbeherrschung) un paklawstbas, behrna wifu wehra leekamaka tikuma, fche naw nemas fo runaht. Leels truhkums wehl ir pee-audfinafchana, ka mahtes fawus behrnus pee nevatihkamahm fajusfchanahm (Empfindungen) un fahpehm aplam eeradina. Bet sinams leelaka data audfinahtajas paschas ir fchini leeta pahraudfinahtas un ir behrneem par fliktu preekschihmi, ka winas no wifseem neekeem faraujabs, reebjabs, un pee ahtri, azumirkta notikdamahm leetahm eebrehjahs, ja, gandriht ahrprahta paleef u. t. pr.

Audfinahtajas! apdohmajatees, ka pee behrna pakaldarisfchana ir til leela, ka winafch ap fewi wifu labu un launu driht eenem un eewehro. Un kad tawa behrnu meita naschke, sohj un melo un wil, waj tad behrns turpreef no wifa ka labu mahzijeess? Tahlak ir aplam, pee katra behrna kriiteena, fassfchanahs un flimibas winam dsirdofchi waideht un raudaht, behrna bes gala noscheloht, pajjaht un glaudiht, labaki dauds no tahm nemas ne-eewehroht jeb wifu wairaf jaw darisi, kad winu apmeerinafi. Ka behrni winu pirmos dsihwes-gaddos jaw par leekuteem, mekeem, ja ari par sagteem teef audfinaht, war wifas behrnu kamburdos nomaniht, til fchohs launumus par tahdeem ne-usskata, bes atrohd winus patihkamus, smeelligus un fauz tahdus par johzigeem un gudreem isdohmajumeem. Scho launumu pirma grunte ir naschleschana, (zukuru jeb zitus faldumus) un lai to dabuht waretu, daschs behrns leekahs flims, kamehr zits dohdabs us lischefchanu un sagfchanu, bes ka wezaki winus par to norahntu.

„Waj naw taifniba, to naw muhsu engelihds darijis?“ faka mahte to fawam nerahtnam behrnam til ilgi preekscha, kamehr fchis pehdigi fawu nedardu pateefi noleeds jeb noslehp. — Kad masais brahlhts fawas mahjai ftepeni fo nowem un fchi fawu ihpaschumu atpakaf pagehre, tad noteef leeliska brehlfchana un nu isnahf ta: „Tu leela nekreetna meita, leezi

masajam meeru un atstahji winam fcho jeb to fpehles leetu.“ „Kas to falaufis jeb fassitis?“ „Es ne!“ brehz wisi behrni ka ar weenu muti un ar to mahte apmeerinajabs, kamehr nu ihpaschi wajadsetu meli isdabuht un zeeschi pac to nostrahpeht. — „Pag, pag, tu masais nerahtnihts, tu, tu,“ usfauz mahte smeedamees tam behrnam, kas patlaban apgreedamees weenu rauji norauj un mutite eebahsch, kamehr fche strahpe bij wajadfiga. — „Ehd taf, ehd behrni“ (kur fchis paschprahrigs un spihste), zitadi mahja to dabuhs jeb „es to pate ehdischu“ jeb: „redsi, kas tew par smuku deguntiu u. t. t. jeb fleititi u. t. t., tas brahlisfcham nemas naw.“ —

(Turpmat beigums.)

Grahmatu fina.

Kad nu tas laifs arween wairaf tuwojabs, kur seemas-fstohlas fahftees un kur stohlas-behrneem jaw laitus wajadfigabs grahmataas ja-eegahdajabs, tad es peedahwaju fchahbas no stohlas pahrwaldibas par derigahm peenemtas grahmataas, kas dabujamas manu pilniga grahmata-bohde Rihga pee Behtera-bajniyas un jitas grahmata-bohdes, ka Walfka, Walmeeru, Behfiss, Selgawa, Leepaja u. z. fa: Stohlas-rulki, kas pehz stohlas-pahrwaldibas preekschralsta ir taifta un stohlās nepeezeeschami wajadfigi, fa:

Deenu-rullis, rullis par nokawetahm deenahm, rullis pahreem behrneem, kas atstohlā nahf un jenjuru-rullis.

Behrnu-draugs. Pirma un ohtra data. Schi grahmata deht fawa bagatiga fatura un fastahdischanaas ir it ihpaschi stohlahm par jo derigu peedahwajama.

Dreesmu-trohnis. 100 dseefminas us weenu un wairaf balsim dseedamas, stohlas behrneem par labu apghadataas.

Dshiwibas zelsch no mahj. Brandt fastahdishts un Mahrt. Lutera masais katkismus no Heermawena.

Ihfa geografija no Pant.

Pamahzischana Kreewu waloda. Sarakstijis Laubes Inbrukis. Ohtra pahrelabota druka.

Preekschralsti preeksch stohlahm un teem, kas grib mahjas smukt eemahzitees ratsiht.

Pasanles stahstu grahmata. Deriga preeksch stohlahm un mahjahm. Pawisam no jauna pahrelabota un lihds wifjaunateem taifteem isstrahdata.

Rehkenu usdohschanaas ar isnahfumeem, us tahpeles rehkinajamas. Sarakstijis A. Tehraud.

Swaigichnu, jeb: Debess mahziba, stohlahm par labu sarakstita no J. Dauge.

Usdohschanaas galwa fo rehkinaht no J. Bantina.

Laika-grahmata us 1877to gadu ir dabujama un maksja ne-eseeta 5 rbl. par simtu, un eseeta 10 t. gabala.

Weenreis weens, us stipru lapu fewisfchi nobrutahs un fawa lehtuma deht stohlas-behrneem weegli eegahdajamas.

Bes schihm te peeminetahm grahmatahm ir ari pee man dabujamas pilniga frahjuma wifas zitur driketahs rehkinafchanaas, wahzu un kreewu-walodu, nohschu un lassfchanaas-grahmataas, ka ari wifadas stahstu-, pasaku- un singu-grahmataas.

Ernst Plates.

Termini.

26. August. Proklama nobeigschanaas konkurses leeta no Otto baron Stadelberg, pee hosgerichts, un no A. Walfs un beedra, pee landfogtetteesas 1. jekijas.

Sihds 19. August pee Rihgas atnahfufchi 1903 lugi un aifgabjufchi 1869 lugi.

M i s g a h j e j i.

(Stati Nr. 32.)

„Sweſchineeki!“ Josua fajija Wahju walodà uf ſawu ſeewu un behneem, diweem ſtipreem jaunekleem un trihs ſmukahn meitahn. „Dee ſweſchineeki grib ſemi dabuht, ſche apmeſtees, — rahdahs labi laudis, — redſefim.“

„Ha!“ Emanuelſ iſſauza Wahju walodà. „Mehs turejam juhs par Angli, tapeh; ka juhs muhs Angtu walodà uſrunajat, bet mehs eſam Wahzeſchi un preezojamees tauteſchus atraduſchi.“ Wehl preezigahs palika Josua un ari wina familijai ſweſchineeki patika.

„Wehl labak!“ Josua fajija un kratija wehl reiſ ſweſchineeku rohfahs. „Manſ tehws bij Wahzeets kà juhs, un mehs eſam Wahju walodu, Wahju tikumus uſglabajuſchi. Sehdatees, mihti tauteſchi. Un tu, ſeewa, eij un paraugi eht.“

Mudigi galds tika uſſlahts un ar aukſteem ehdeeneem apkrauts, un zeemineem wajadſeja apſehſtees un eht. Bet peh; weza eeraduma Emanuelſ falika rohfahs un ſlatija ihſu bet firſnigu ehſchanas lugjchanu, un tad nehnia naſi un gapeli. Josua ar ſawejeem ſlatijahs un kratija preezigi galwu, Bet neweens nerunaja, tekams zeemini nebij pa-ehduſchi un no galda uſzehluſchers. Tagad Josua turojahs preezigi un ſlatijahs wineem laipnigi azis.

„Mihti draugi un tauteſchi.“ Josua fajija, „mana uſnemjchana nebij wiſ kà ka juhs waretu par to preezatees; bet jums wajaga ſinaht, ka mehs papreeſchu gribam ſweſchineekus poſiht un tad muhſu ſirdis atwehrt. Rabus un Deewa-bihjigus ſweſchineekus ſanemt mums ir preeks; bet ſlitus, kà preeſch ihſa laika notika, ſuhtam mehs labak pahri mahjas tahtak. Bet mehs redſam, ka juhs eſat Deewabihjigi un labi laudis. Eſat ſweizinati kè un kad wezais Josua jums warehs palihdſcht, tad winsch darihs to no wiſas ſirds. Juhs gribet ſemi pirkt un ſew mahju uſ Amerikas ſemi buhweht?“

„Ja, tas ir muhſu nodohms un dohmajam ar Deewu palihgu to jauri weſt.“ Emanuelſ atbildeja. „Mehs zeram kè dabuht, ko mehs mellejam, ſemi un labus kaiminus un kad juhs mums palihdſetu, tad mehs preezatumees. Mehſ nenahlam heſ naudas, un nemeerneeki mehs ari ne-eſam. Eſ un maneji, mehs gribam Deewam kalpoht un wina bauſchteem palauſiht kà muhju tehwi preeſch mums darija.“

„Bet, kad jums nauda ir, preeſch kam tad juhs ſawu dſimteni atſtahjacht?“ Josua praſija.

Emanuelſ iſſahſtija, kamdeht winsch tizis padſihts un kamdeht winam jannu dſimteni wajagohht melleht, un Josua to dſirdejis, ſpeeda winam un Witumam firſnigi rohku.

„Wehl reiſ ſweizinati un tuhktſoſchu reiſ ſweizinati!“ Josua fajija, kad Emanuelſ bij beidſis ſawu ſtahſtu. „Kas kà pee ta Runga turahs, tas buhs ari labſ kaiminſch. Labà laikà juhs eſat atnahluſchi.“

Rihtà tiks leels gabals ſemes uſ wairak ſohlſchanu iſdohts, kura ſaimneeks ir nomiris. Pirzeet ſemi — laba ſeme — til mahja truhkt, un par to tiks gahdahs, kad es ar kaimineem runaſchu. Lihds tam juhs eſat mani zeemini, un tuhkt eſam ſemi apſkatitees. Jums patiks, zeru! Jums preeks

buhſ. Jums wajaga to ſemi pirkt, to jums ſaku! Wajaga.“ „Bet til dauds ſemes, tas ir dauds.“ Emanuelſ fajija dohmigi. „Eſ neſinu, waj mums til dauds naudas buhs, wiſu aiſmaſſaht!“

„Zik juhs gribet iſdoht preeſch ſemes, mihto kaimin!“ Josua praſija. „Sakat drohſchi! Truhkt, tad ir Josua ari ſche! Un ir lehta ta ſeme.“

Ar bailibu Emanuelſ teiza, zik winsch warohht doht. Josua ſmehjahs.

„Bah! Tas ir wairak kà par dauds!“ Josua fajija. „Gar redſefim! Newajaga naudul! Ar maſak peetiks! Deſmit tuhktſoſchi ir dauds naudas. Ee ari bij wihſ, kam patika ta ſeme, bet mehs negribejam. Bij ſpehlneeks un wiltneeks! Wajadſeja tahtak eet! Ekahde par wina meitinu; bija laipniga, bet neko nelihdſeja, wajadſeja tahtak eet, tagad winsch eſohht peezi juhdsi no ſchejenes, tur winsch war palikt.“

Emanuelſ praſija: „Waj neſinat, kà to wihru ſauz?“

O ja, winu ſauza Bertoldu un meitinu Elſbeti.“ Josua atbildeja. „Waj juhs winu paſihſtat?“ „Ja, es paſihſtu un naw nemaſ labi, ka es ſinohs winu tuwu.“ Emanuelſ atbildeja.

„Wairſ nenahls, jo winam tapat kà pee mums.“ Josua fajija! Nahkat, nahkat un apſkatatees ſemi. Jums wajaga pirkt, es jums to ſaku! Jums wajaga!“ Domehr Emanuelſ un Witums kratija dohmadami galwu. Josua to redſeja.

„Redſu jaw.“ Josua fajija. „Juhs ſabihſtatees, ka naw mahjas. Pirzeet ſemi, ſaku jums! Kai juhju behni nahl, ruhmi dabuſeet pee manis tikam juhju pojumts nahls gataws. Saku jums, warat uſ kaimineem palaiſtees! Wajaga jums pirkt! wajaga jums!“

„Mehs gribam pirkt!“ Emanuelſ fajija.

„Seme ir laba, un ziks ar Deewa palihgu atradiſees.“

„Eſ dohmaju ari, teht.“ Witums teiza.

„Pirktim tad, kad ta zeena buhs muhſu ſpehka.“

„Ee ir labi!“ Josua iſſauza preezigi. „Eſ galwoju, juhs nenohſchloſeet.“

V. Jauna dſimtene.

Nahkſoſchà rihtà ſapulzejahs wiſi Blakwilas ſaimneeki ſapulzes-mahja, bet til maſ bija to, kaſ rahdija dohmas uſ pirlſchanu, jo paſcheem jaw bija til dauds ſemes, ka newareja wiſu apſtrahdaht. Kad Josua ar ſaweem zeemineem atnahza un wateiza ſcho dohmas, tad wini tika ar preeku ſanemti. Emanuelſ un Witums ſadraudſejahs ar ſaweem jauneem kaimineem. Jo Josua bija gahdajis, ka wineem wiſi nahja ar paſemibu preti.

Sohlſchana eeſahlahs. Iſſauzejs ſauza ar ſipru un ſkanu balſi.

„Leels gabals ſemes! Plawas, meſchi un apſtrahdatas ſemes. Pee dſeltanahs upes, kaſ ar Delewares ſtraumes ſa-eet! Kas ſohla? Tuhktſoſchs dolaru pirmo reiſ!“

„Wehl ſimtu!“ kahda ſipra balſs ſauza, „wehl ſimtu.“ — ohtra balſs, „wehl peezdſemit“ — treſcha, — un kà prohjam lihds 2000 dolaru.

„Smeehla nauda!“ Josua fajija Emanuelam auſi. „Tagad ſahlat juhs, draugs, bet ne karſti. Eſ redſu no wiſa, ka ta ſeme juhju rohka lehti nahls.“

„Divituhlfstofchi weens fints,“ Emanuels fazija ar stipru balsi.

Tani azumirkli fahlahs pahrfohlifchana, un weena bals, kura Emanuelam un Witumam bija pasihstama, fauja wehl peeze-desmit. „Es gribu to semi dabuht. Un wisa Blakwila man newar to aisleegt.“

Wisi flatiyahs ar dufmigahm azim uf runataju. „Kas tas ir par wihru! Kas winu pasihst?“ ziti fauja. „Ah, tas swe-schais, ko mehš pahri mahjas tahlak fuhtijam! Dumfch zil-wes! Mehš winu negribam! Grib mums labu kaimianu pa-dsiht! Rohst ar winu! Ahra! Ahra! Ahra!“

Sweſchais eestahjabs durwis un maf likahs ko dsirdeht, bet flatiyahs wisaplahrt. Smaididamu gihmi winsch taifija, tad tas tehru Emanuelu un Wilumu redseja.

„Nu, kas ir? kledsa sweſchais. „Wehl peeze-desmit! Tahlak! Kad wairs neweens nefohla, ir tihrams mans!“

„Ne! winam nebuhs to dabuht!“ fauja desmit balsis. „Rohst ar to wihru! Newaijaga mums, negribam! Ahra!“

Duhres tika pazeltas pret to wihru, nahloſchâ azumirkli, ta Emanuels dohmaja, waijadseja kaufchanai notikt. Bet winsch alojahs, pee tam nenahja. Josua uslahpa uf krehſla, ta ka winu ikkates wareja redseht, pazehla rohku par sihmi, ka winsch gribuht runaht. Azumirkli palika wisi klusi.

„Kaimini un draugi,“ Josua fazija. „E ir isfohlichanas weeta, kur ikweens war fohliht.“

Wifs palika klusu istaba un sweſchneeks brehza: „Wehl peeze-desmit! Zil reis lai es faku?“

Pee teem beidsameem wahredeem winsch eenahja istaba un tuwojahs Emanuelam un Wilumam, kuri nogreesufchees stah-weja. Uflika teem rohku uf plezeem un fazija smeedamees: „Nu, wezais, waj juhs fawu tautneeku wairs nepasihsteet? Skatatees, es esmu Bertolds.“

„Basihstu juhs labi un ne-esmu juhs aismirsis,“ Emanuels atbildeja meerigi. „Bet juhs daritut labaki, kad muhs meerâ atstahhut.“

„Ja, es tizu,“ sweſchais mehdiya. „Juhš gribetu to semi lehti dabuht. Wehletu ka es buhtu jaw elé! Es gribu to semi dabuht, jeb jums ta fahahliht, ka juhs fawâ muhschâ Bertoldu peemineſeet. Waj mana nauda naw til pat laba ka juhsu?“

Emanuelš nedewa Bertoldam nekahdu atbildi, bet gahja nohst no wina fazidams: „Wehl peeze-desmit dolaru!“

„Divituhlfstofchi diwifimti!“ isfaujejs fazija. „Smeekla nauda preelſch tahdas semes!“

„Wehl fintu!“ Bertolds kledse.

„Wehl peeze-desmit!“ Emanuels fazija.

Ziti wihri stahweja klusi.

Lihds peeztuhlfstofchu dolaru Bertolds fadsina, gribedams wehl arweena tahlak fohliht, bet Josua pahwehleja pagaidiht, un uf Bertoldu pagreesees teiza:

„Sweſchneeks, juhs tatschu sineet, ka ir seme tuhliht flaidra nauda aismalfajama? Un kad nu mehš juhs nepasihstam un nesinam, zil naudas jums ir, tad mums waijaga sinah, waj juhs fawu fohlichanu no peeztuhlfstofchi dolaru warat maf-fah. Paghru no jums peerahdichanu. Tahds ir muhsu likums!“

„Jaw labi,“ Bertolds ruhja. „Lai tas tur, tas wezais Emanuelš, ari parahda! Es gribu pehz wina dariht!“

Emanuelš ari gribēja fawu maku iswiltt; bet Josua nelawa, fazidams:

„Es galwoju par winu! Ir deesgan!“

„Tagad redseſim, ko juhs wareseet!“

Bertolds sweeda lahdedams ſwarigu naudas kuli uf galda.

„Tur!“ winsch blahwa „flaitat pahchi!“

„Newaijadsehs wis,“ Josua atbildeja, „flaitat juhs, Nosing lungs un juhs, Danijela lungs.“

Abi wihri isbehra kuli uf galda un flaitija.

„Tribstuhlfstofchi tſchetriſimts dolaru, ne mafal ne wairaf.“

„Un peeztuhlfstofchi fohlija sweſchais, tad tuhliht wehl tuhlfstohs un feſchifimti dolaru.“

„Kur ir tuhlfstohs un feſchifimti dolaru?“ Josua sweſchi-neekam praſija.

„Naw man klaht, neſiſchu rihtâ,“ Bertolds atteiza ſtalti.

„Zereju no jums uf weenu deenu pagaidiſchamu dabuht!“

„Ne weenu deenu, ne ſtundu, ne minuti,“ Josua atbildeja.

„Nepasihstu juhs, sweſchneeks! Waijaga naudu jeb galwineeku. Tahds ir muhsu likums!“

„Nu, tad paturat fawu likumu un eitat pee welna!“

Bertolds fazija. „Waijaga wezam Emanuelam tſchetrituhlfsto-fchi dewiniſimti mafah, ko winsch fohlija! „Labi dabujat kaimia. Peemineſeet Bertoldu, ta dohmaju!“

„Juhš alojatees,“ Josua atbildeja. „Waijaga fohlichanu no trihstuhlfstofchu un tſchetriſimti eefah. Tad nu trihstuhlfstofch tſchetriſimti. Kas fohla wairaf?“

„Wehl peeze-desmit!“ Emanuelš fazija. Bertolds gribēja atkal fohliht. Bet tagad laudis palika nemeerigi.

„Rohst ar to wiltneeku!“ brehza desmit, diwidesmit balsis.

„Ahra ar to wiltneeku!“

Bahra desmit rohlas Bertoldu fagrahba un isſweeda ahra un fohlichana tika gala westa. Neweens negadijahs, kas Ema-nuelu pahrfohlija. Semes gabals Emanuelam tika norakſihts un winsch aismalfaja ar ſpihdofcheem selta gabaleem.

„Wehlu jums laimi, mihtais draugs un kaimia,“ Josua fazija. „Jums waijadseja wairaf mafah neta es domaju, pee tam ir juhsu tautneeks wainigs, bet galwoju, ka eelſch trihs gadeem diwidesmit lahtigi buhs atpakaf.“

„Ari ziti nahja, fneedsa jaunam kaimianam rohku un pee-fohlija fawu draudſibu, kas tika ar preeku ſanemta. Emanuelš un Witums bija meerâ ar fawu pirkumu, jo wini bij dohma-juſchi, ka buhs trihs reis til dauds jamakfa.

Kad Emanuelš bij dabujis fawu norakſtu, tad muhsu draugi greeſahs uf Josuas mahjahm, pahredohtadami ko dariht. Josua dewa padohmu, lai Witums aiseet fawu ſamiliju pahwest pee kam „mudigais breedis“ par zela rahditaju peeſohlijahs. Emanuelam waijadseja palikt un lohpus eegahdaht.

Œhis padohms tika peenemts. Jaw ohtra deena Witums ar mudigo breedi aizeloja un Emanuelš ar Josua raudſija lohpus eepirkt. Winsch pirka labi un lehti un dabuja ee-pasihstees ar ſaweem jauneem kaimineem. Wisi bija labi lau-dis, un Emanuelš pateizahs ſirſnigi fawam Dzewam.

Astonas deenas wehlaf atnahja Witums ar ſeewu un behe-neem un ar wiſeem ſaweem krahneem.

Rahdas deenas drihtiteja jauneem atnahzeji no zelofchanaš atpusteš, bet tad pee darba kerteš, teiza Emanuelš uf Jo-sua. „Lapraht es juhs nedelahm pee ſewim paturetu,“ Jo-sua atbildeja, „bet man ir jums taſniba jadohd. Ka wehl

pulka darba, un to tuhliit waram dariht, to lai daram. Lai mehs maltiti isriktejam.

„Maltiti?“ Emanuelš prasija. „Kas par maltiti?“

„Nu, es dohmaju maltiti, kas jums mahju usbuhwe, un pee kuras wišs zeems teef eeluhgts. Gribam to wehl fchodeen isdariht? Ko dariht?“

„Wairak neka, ka no mahjas us mahju jaht un kaimiaus mihligi luhgt, zirwi rohkā nemt. Ari kahdas pahri desmit feewas mums wajjaga luhgt; redsefim, preefšch lam.“

„Un ta ir teefcham juhfu pahleezinaschanahs, Josua? Juhš domajat, ka kaimini mums mahju buhwehs?“

„Sinams, mana pahleezinaschanahs un rihtu wakara stahwehs mahja, til tahf, zil ar zirwi warehs pastrahdaht. Gribam kaimiaus eeluhgt un feewas ne-aismirst.“

Wini kahpa us sirgeem un jahja no mahjas us mahju. Wišf jaw sinaja, tamdeht newajjadseja neko daudf stahstihf. Seewas smeedamahs fazija: „Josuas mahjas eet raibi, weena gohws tika kauta, panas un grahpji tihriti.“

Ohtra rihta Josua isgahja ar leclu tauri ahra un taures puhfchana bija sime us fanahfchānu. No trihsdesmit, tšchetredesmit mahjahm atbildeja atkal ar taures puhfchānu, un tuhliit pehz tam bija wišf kahjas.

„Us preefšchu, draugi un kaimini,“ Josua fazija smeedamees us faweem zeemineem. „Ir laiks, ka mehs us maltiti kohpa efam. Drihs redsefeet, zil labs kaiminšch ir wehrts.“

Emanuelš, Witums un Josua uslehza us sirgeem; feewas un behrni nahza pakaf us rateem, kas bija peepakati ar wifadeem ehdeeneem un dsehreeneem.

Muhfu jahjei jaw bija pušzela, kad dširdeja kohku zirfchānu.

„Kas tas?“ Emanuelš prasija.

„Gan redsefeet, mans draugs!“ Josua atbildeja smeedamees. Redsefeet pašchi ar fawahm azim un dohmaju, ka jums patiks, to redsefeet.“

Wini padfina fawus sirgus, un kad bija jaunu dšimteni fāfneegufchi, tad Emanuelš un Witums brihnejahs eeraudfdami, ka kahdi peeždesmit wihri kohkus zirta, un wehl ziti klahf peenahza.

„Ir mudigi pee darba,“ Josua smejhahs, „ir laiks, ka mehs ari klahf efam. Wajjaga weetu apfkatitees, kur mahja lai stahw!“

Tahda weeta tika drihs atrasta. Us kalnina, no kura wareja wišf apgabalu apfkatitees.

Wišf mehs flaneja, jo wairak neka simts wihru bij atjahjušchi. Un ne til wihri, bet ari feewas un meitas brauza waj jahja turp, fneedfa Emanuelam un Witumam rohku un eefahka wahriht un zept kad wihri bij kehki ustaišijufchi.

Ar ne-issakamu ahtrumu darbs gahja us preefšchu. Pulstiens tšchetros jaw stahweja ehla ustaišita, fefchdesmit pehdas gara, peeždesmit pehdas plata un trihsdesmit pehdas augsta, no pehdu refneem balkeem usbuhweta. Emanuelš un Witums brihnijahs. Nebuhfu pašchi ar fawahm azim redsejufchi, neuhfu tizejufchi, ka til ihfa laikā war tahdu ehlu ufzelt. Josua preezajahs, ka jaw tiktahf ir gatawi un greedamees us kaimineem fazija:

„Mahja ir til tahf gatawa! Jums war pehzaf nahft, un eefchligu eerikti war muhfu jaunee mihtee draugi un kaimini pašchi tairiht. Bet wišf pirms wineem wajjaga pajuntu, un ta kuhdina winuf upes buhtu preefšch tam deriga. Til gruhti jaw neuhš par upi pahri tikt, un kad juhs palihdsetut, tad pamehginatum!“

„Gribam palihdseht, Josua tehws! Gribam wišf!“ simtu balsis fajuza.

„Rabi,“ Josua atteiza, „es jaw sinaju, to juhs teifjat. Bet papreefšchu mums wajjaga tiltu!“

Kā fazihfs, tā darihts. Wihri kehrahš pee darba, fanehma atlikufchohs balkus un falika tiltu, isahrdija buhdinu, nefa balkus, durwis un lohguš pahri us kalnina, falika atkal wišf kohpā, un pehz diwi stundahm mahjina stahweja gatawa, ka wareja eefchā dšiwohht. Tagad gahja pee ehfchānās. Preezīgaku newareja dohmaht kohpā-ehfchānu nemaf. Wišfeem ehst gribejahš pehz stipra darba. Maltite tika tureta lihds pat naktei, un kad jaw mehnefis pee debesf stahweja, tad katrs jahja un brauza us fawu mahju.

„Bija gan maltite, kahda man nekaf prahta nebij nahfufe,“ Emanuelš fazija us Josui, ar kuru wišfch us mahju jahja. „Mehs efam muhfu kaimineem daudf parahdā, un nesinu, kā mehs lai atmafšafim.“

„Redohmajat neekus,“ Josua atbildeja. „Wajjaga jums fazihf, ka kaiminšch palihdsf kur war; warat wehl tahdas maltites isriktoht, tika dohdat manai feewai labu wahrdū, tad tapat ees, kā fchodeen.“

„Bet es newaru to peenemt,“ Emanuelš atbildeja.

„Jums ir pulka isdohfchānās pee tahdahm maltitehm un negribu, ka jums buhtu flahde.“

„Das ari neuhš, draugs,“ Josua teiza. „Sawā laikā es jums wišf usrakfifšchu, un juhs man aismakfseet lihds beidsamam grafcham.“

„Tagad mehs efam flaidribā,“ Emanuelš atteiza. „Bet kaimineem, kā lai es wineem makfaju par palihdsibu?“

„Tikai ar firnigi pateizibu,“ Josua teiza. „Naw algadšchi muhfu kaimini; redsejat to jaw pee darbeem. Strahda juhs mihledami, un gaidihš, ka juhs ari pakaf nepalifseet, kad atkal jauns kaiminšch nahfs, tam mahju usbuhweht. Stahwam te wišf par weenu un weens par wišfeem. Tagad ne wahrda! Redsefim rihta kas buhs.“

Ohtra rihta atkal dširdeja tauri no Josuas mahjas puhfcham, un tuhliit atfkaneja no wišfahm pufehm taures. Pulkeem nahza wihri un weena dala lika juntu us mahju un ziti mefchu iszirta un atkal ziti buhweja status preefšch lohpeem; wehl nebija nedela pagahjufe, kad jaw muhfu draugi wareja jaunā dšimtenē nomestees.

Kad kaimini beidsamo deenu kohpā bija un meerigi fawu darbu apfkatijahs, tad Josua peenahza pee Emanuela un wina faines, nehma abus wihrus pee rohkas un gahja wišf apfkatitees un tad teiza:

„Mihli draugi un kaimini, mehs efam jums palihdsejufchi, tā ka juhs warat meerigi dšiwohht. Efam redsejufchi, ka juhs efat Deewabihjigi laudis, ne tahdi, kahds Bertolds. Zeram ka juhs palifseet labs kaiminšch un meeru turefeet ar mums. Tad juhs atradiseet katrā laikā gohdigas firdis un nenofchelofoet, ka te efat apmetufchees. Nu tad, lai Deews swehti juhfu ee-ehfchānu, un lai mees un preeks jums ir fchaf mahjā.“

Dšiti firdi aifgrahbti muhfu draugi klaufjahs fchohs fwari-gohs wahrdus, kas no weza Josua mutes nahza un muhfu draugi raudaja preeka afaras.

(Turpmat wehl.)

Gradi un feedi.

Elefantu spehkoschanahs ar dselszeta wagonem.

Brihnumu semē noteekahs brihnifšigi notikumī, tā mehds fajiht, kad kahds brihnumš Indijā jeb Amerikā notizis, kas šķaidri naw tizams; bet šcho reisu nepastahstisim nelahdu brihnumu, bet pateesu notikumū, lai gan tas deesgan brihnifšigis israhdahs. Tas bija tā: nesen pa kahdu Indijas dselszeta brauzu wagonu rinda ar pašaschireem jeb lihdsbrauzejeem, kas ahtri us preekšču dewahs. Tē us reis lokomotives wedejs pamana, ka leels pulks elefantu jeb šhlonu pa dselszeta preti nahf. Lokomotives wedejs leef maščhinei stipri šwilpt un wina palihgs šahka wagonus aptureht, bet tas bija par wehlu, jo elefantu pulks jaw bija klahu. Pulka wadonis, kahds wezs elefants ar garahm ilšfehū (sohbeem), bija wareni nifns palizis, laikam par maščhines šwilpščhanu, un ar milša spehku usbruka wagonu rindai, kas wehl nepilnigi aptureta parahmi brauzā. Bija breešmiga šadurščhanahs, elefants šahnus gahšahs gar semi ar šadragateem lohžekleem. Wehl dāšhs šiprs gruhdeens nahza un wagoni gandrihs tika no fleedehm isgahsti, lihds beidsiht brauzeens apstahjāhs, us divi nosisteem elefanteem atdurdamees. Šlahde nehija leela; bet lihdsbrauzeji bija lohti šabijufchees un lokomotive bija preekščas pušē deesgan stipri apšahdeta. Tas atlikufchais elefantu pulks beigās tatschu šamanijāhs, ka ar dselszeta wagonem naw laba rauščhanahs un tamdehl laidahs lapās ar tahdu šhiglumu, ka wairaf werštes škrehja, lihds kahdu kalninu šafneedsa un tur apstahdamees tikai atpakal apšahrijāhs, kur winu pretineeks palizis. — Kahds Anglis, kas ar mineto dselszeta brauzeenu lihds brauzā, islausā noštam elefantu wadonim leelohs sohbus jeb ilšfes un panehma tohs par peemiru lihds.

Rā tu man, tā es tew.

Kahds kara-lungs, palkawneeks R., bija kahda graša meitā eemihlejees. Drihs pehz tam winam gadijāhs ar šawu eemihleto graša meitu kahdā balles wakarā šatittees. Winšč ar to kohpā dānzojā; dantscha pastarpā winšč, tai šawu mihlestibu isšajizis, to usrunajā, waj wina negriboht buht winam par laulatu draudseni. Wineta graša meitā jeb konteše palkawneekam atšajija teikdama, ka newarohht winam par laulatu draudseni palikt. Palkawneeks atraidihš raudšija zil spēhdams apmeerinatees. Kahdu pušgada pehz šchi notikumā atkal gadijāhs muhšu palkawneekam ar konteši šatittees. Sarunadamahs wina palkawneeku ar mihligeem wahrdeem usrunajā, šajidama:

„Mihlo palkawneeka lungs, juhs gan esat us manis dušmigi, ka jumš winā balles wakarā esmu atšajijufehs; bet es tagad esmu šawas dohmas pahrgrohšijufe.“

„Es ari esmu šawas dohmas pahrgrohšijis,“ palkawneeks meerigi atbildeja un tā tad winšč bija konteši atkal atraidijis, kas winu tagad bija us prezeščhanohs usajzinajufe isšajidama, ka wina šawas dohmas atraidščhanas leetā pahrgrohšijufe.

Slifti laifi.

Kahds parahdu-dewejs šateef šawu parahdneeku, kas tam bija 100 rublu parahdā, un to tā usrunā:

„Bet mihlais S. lungs, juhs jaw wairaf nefa gadu man ešee 100 rublu parahdā un wehl arweenu tohs ne-atdohdat. Nu buhtu laiks, ka juhs man tohs atdohkut.“

„Ko juhs dohmajat?“ parahdneeks atteiza, „tagadejōš sliftōš laikōš nefur newar naudū dabuht.“

Tehws un dehls.

Tehws us šawu lutekliti šajija: „Dehlin, tew buhs no rihta agri zeltees, jo kaiminu Frijis, kas agri zetahs, us zeta atradis šudraba rubli.“

„Ja teht,“ dehls atbildeja, „bet tas, kas to rubli pašaudejis, buhs wehl agraki zehlees.“ M.

Man tā pot.

Kahds lungs no-eet pee škohlotaja un praja, kā wina dehls mahzotees. Škohlotajs galwu pašajis, atbild:

„Juhju dehlinšč ir weikls šehns us šteekem, bet ar mahzifčanohs nemas ne-eet us preekšču; nesinu, ko ar winu eesahkt.“

„Dihri neeki,“ tehws eesauzahs, „to pašchu mans škohlotajs manam tehvam šajija, un waj ne-esmu us preekšču tizis?“

Wahrpinas.

Tam wajjaga ihši sliftam wihram pehz dabas buht, kas šawai šeewinai winas nabadsibu pahmetihš, bet pali tā labaka šeewa, ja ne launā tak labā prahtā dāšchōi labai draudšenei pastahstihš, zil winai bagatibas lihdsi bijis un zil ween wihram.

Wihrs, kas bagatibu waitaf mihlejis, nefa šeewinu prežibas laikā un kad wehlati nedabu til dāuds lihdsi kā zerejis un kahrojis, tad apnihst šawu laulatu draugu un ar tahs nelahdu laipnigu wahrdiru negrib parunatees, bet rahdahs ween kā šahidšis buht. Kad nu wina draugi to redšedami un šnadami, ka wina šeewina ir šreetna un tikla, ar ko šchis it labi waretu meerā buht un preezigi kohpā dšihwoht, praja: „Rā tas nahf, kad tu ar šawu šeewinu ne-esi meerā un nerahdees jautris buht?“ Tad tahds nereti atbildehs: „Man wina naw nekad patikufe.“ R. M.

Tantas dšeesma.

Labal manim tehws nomita
Nefa mihla mahnušin;
Tehws panehma zitu šeewu,
Es muhščam bahrenite!

Breed' ar egli kalniā,
Paeglite lejinā;
Mahtes behrni pee mahminas,
Pabehrnišchi malini!

Il rihtinus gaušchi raudu,
Šaulitei uslezoht. —
Šaulit' balta tezedama
Nehšej' manas asarinas. —

Siltuš.

Atbildehams rebaltešs Ernšt Plates.